

[Rigmor Christensen.]

minering med hensyn til ligeløn eller den ulige mulighed for ansættelse for tidligere straffede og straffri personer såvel inden for den private som den offentlige sektor, vel næppe tænkes afhjulpet ved trusler om straf. Hvad man nu ellers kan mene herom, er det i alle tilfælde givet, at trussel om straf ikke i sig selv kan være det bærende. Ganske vist er de fleste mennesker lovlydige borgere, og ganske vist medfører lovene, at der kan gennemtvinges en ret til adgang for fremmede til de i loven nævnte steder, men man kan nu engang ikke tvinge mennesker til at være venlige og forstående over for hinanden. Det er en sindelagsændring, man må tilstræbe, og denne kan kun opnås ved et forstærket oplysningsarbejde, der bl. a. bør formidles gennem presse, TV og radio, for at udbrede kendskab til fremmedes livsmønstre og adfærd. Først ved en forståelse heraf vil lovene kunne opfylde deres inderste formål. Tillige vil det være en væsentlig forudsætning, at der sørges for ordnede forhold for fremmedarbejderne.

Jeg forstår, at man har undtaget problemerne om forskelsbehandling ved bolig- og arbejdsforhold under hensyn til, at der allerede er nedsat en kommission, der arbejder med disse forhold for udenlandske arbejdere. Jeg vil dog ikke undlade at henlede opmærksomheden på en anden gruppe, nemlig det voksende antal af fremmede børn, der adopteres af danske forældre, og for hvem der netop på disse områder, når de vokser op, kan rejse sig problemer. Ganske vist er deres status en anden, både hvad sprog og kendskab til landets love angår, men de fleste adskiller sig bl. a. ved hudfarve, som kan komme til at bevirke en forskelsbehandling.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne anbefale de foreliggende lovforslag.

Poul Dam: De to lovforslag rører ved meget væsentlige principper i vort samfunds-

liv, og jeg skal tage mit udgangspunkt i disse principper.

Det er ikke vor stats opgave at foreskrive borgerne visse meninger eller at fratage dem retten til at have visse andre meninger. Selv de tåbeligste anskuelser, selv de mest skadelige opfattelser har ret til at eksistere, og de har ret til at komme til udtryk. Det sidste skal med. Det er en illusion, der grænser til hån, at friheden skulle være sikret, når der blot var tænkefrihed og trosfrihed. Et inkvisitionssystem, hvor ikke engang de hemmeligste tanker får lov at være i fred, er ganske vist det afskyeligste af alt. Men der er jo ingen af os, der vil stille sig tilfreds, blot fordi vi undgår dette yderpunkt. Det er udtryk for en primitiv moralistisk tankegang, at man kan bekæmpe det, som bør bekæmpes, ved at kriminalisere det. Krigen skal bekæmpes, propaganda for krig skal bekæmpes, og propaganda for angrebskrig skal bekæmpes med al tænkelig energi, men denne kamp har kun chance for at lykkes, hvis den føres af folket i meningsdannelsen, og det vil sige i frihed. Fjenderne skal frem i lyset, kun derved kan vi lære dem at kende, og kun derved kan vi tvinge dem til at blotte sig.

Enhver frihedsbegrænsning rummer en dyster risiko. Hvor mange andre begrænsninger vil man ikke kunne begrunde på samme smukke måde? Vi kan nok i denne sal blive enige om at fordømme propaganda for krig. Men hvis vi på grundlag heraf kriminaliserer en sådan propaganda, har vi skabt et farligt præcedens. Ved en senere lejlighed vil et flertal kunne fristes til at kriminalisere andre anskuelser og anden propaganda, som dette flertal ud fra en helt ærlig bekymring måtte anse for fordømmelig. Nej, friheden er absolut, og der er intet argument, som kan begrunde nogen begrænsning af friheden.

Det, jeg hidtil har sagt, har nærmest knyttet sig til den foreslåede tilføjelse til straffelovens § 110 e, men ganske det samme kunne siges om den foreslåede formulering